

■ COLUMNA

Embargos da commerzi: effizients u privlus

DAD ANDREA L. RASSEL, ZIRÀN

Embargos commerzials u la smanatscha da tals èn ozendi part integrala da la politica internaziunala. La situaziun precara en il Sudan ha mussà che sanziuns commerzialis èn savens la risposta da las Naziuns unidas a regenzas che cunterfan grevamain a normas acceptadas da la generalità. Ils stadis «emetturs» emprovan da donnegiar l'economia dal stadi «en mira» per uschia sfurzar la regenza da midar ses cumporiment. L'idea è fitg simpla – ma han las mesiras propi l'effect giavischè?

L'experiencia demussa che l'economia vegn bain ruinada, ma che las regenzas na vegnan betg sfurzadas d'obedir al squitsch d'ordvart, anzi per regla vegnan ellas perfin rinforzadas

Rinforzament da la regenza

Sch'ins guarda quant ditg e quant bain che regenzas sancziunadas cun embargos pon exister, pudess ins dubitar l'effizienz da questa strategia. Recordist sara Fidel Castro, ma era la pussanza da Saddam Hussein nun è sa sminuida durant il temp da l'embargo. Malgrà la situaziun catastrofala da l'economia serba ha Slobodan Milosevic surprindì ils observaturs d'elecziuns cun fitg buns resultats a l'urna. La bloccada israeliana dal territori palestinais fa pitir la populaziun, dal medem temp s'augmenta la pussanza d'Ararat, perquai ch'el controlla la distribuziun dals bains raziunads.

Daco vegnan imponids embargos?

Ils exempels surmenziunads demussan l'ineffizienz da blers embargos multilaterals. Tuttina imponan las Naziuns unidas adina puspè embargos. L'econom naziunal *Reiner Eichenberger*, professor a l'università da Fribourg, vesa trais aspects che giogan ina rolla centrala: Per las regenzas dals stadis emetturs èn embargos attractivs, perquai

ch'els *indeblischan l'economia e quattras era il potenzial d'agressiun militar* dal stadi en mira, uschia vegn la situaziun da smanatscha sminuida; che la populaziun patescha, interessa dentant be secundarman. Ils embargos han in *effect da stabilisaziun*, quai correspunda als interess dals emetturs, perquai che il privel d'ina desintegraziun territoriala u da revoluziuns fundamentalisticas sa reducescha. L'effect da stabilisaziun maina ad ina *autogiustificaziun* da l'embargo, perquai che la regenza dal stadi en mira sa cumporta per regla adina pli despotica e sa sviluppa pli a pli ad in factur da disturbi. Quest factur dumonda per cuntermesiras, per regla en furma d'in embargo pli restrictiv.

L'illusiuin d'in effect politic positiv

La posiziun da la regenza en il stadi en mira vegn rinforzada da trais factors:

- La mancanza d'imports promova la cuntribanda. Savens controlla il potentat da la regenza tut la cuntribanda e fan enorms gudogns.
- Bliers products ch'il stadi produce scha sez u ch'el sa controlla la produziun vegnan raziunads ed uschia charischads.
- La regenza sa maldurvar ils programs da raziunalisaziun per crear novas dependenzas e da favorisar persunas u regiuns che restan fidaivlas a la regenza.

Quests trais mecanissem rinforzan la regenza, la populaziun daventa pli e pli dependenta dal regime: Tgi che na collavura betg, è confrontà cun impovriment e concurs.

Alternativas a l'embargo

L'alternativa «tradiziunala» a l'embargo è l'intervenziun militar. Che ina tala nun è senza sbagli e flaillezza demussa actualmain l'intervenziun militar en l'Irac. Ils stadis emetturs èn confruntads cun custs considerabels e la stabilisaziun è in lung e dir process, la populaziun deliberada dal regime patescha da violenza e da manglaments.

L'econom Eichenberger fa ina proposta pli paschavla. El skizzescha ina *fiera da politica globala*. Persunas da terras estras ma domiciliads en in pajais retschaivan il dretg da votar passiv. Quai avriss las fieras politicas ed i resultass ina concorrenza per buna politica. Tuttenina pudessan candidats esters sa preschentar a la populaziun: Tenor Eichenberger avessan els ina motivaziun blier pli gronda da s'engaschar per il bainstar dals citadins. Eichenberger motivescha sia testa cun la fiera globala. El vesa la reputaziun da reformar las instituziuns politicas en favur dals burgais era encunter l'interess da la «classe politique» sco meglier argument per sa recumandar per candidaturas en auters stadis.

Sche la globalisaziun da la politica purtass propi l'effect giavischè e sche l'avertura da la fiera politica intimass propi ils megliers politichers da s'engaschar per il bainesser da la populaziun u sche Eichenberger parta cun in maletg memia utopic cun politicers memia altruistics nun è uschè simpel da giuditgar. Dentant èsi urgent d'encurir autras schliaziuns per influenzar regimes problematicas, che ils embargos che tutgan per regla ils flailvels dal stadi e betg ils potentats dal regime.